כותח הבבלי. נותנין בו ממן כדאמרי' בגלו עובדין[ז] ואינו עשוי לאכול יחד אלא לטבול בו ואינו כלה עד זמן מרובה: **שנים יום.** משמתחילין לדרוש בהלכות הפסח אלה אזהרת פסח עליו: **כלב.** רמי עליה לזנוב: **לא ישכיר אדם כליו.** לעשות בהן מלאכה בע"ש דגרלה שמשכירו לו לצורך השבת: **שלא נמלא כחב ידו.** שלא יוליכנו בשבת: **אלא אם כן קצץ לו דמיס.** דסיון דקוצץ לו דמיס בדידיה ערב וכ"ש לא מודו בקצץ דאפילו בקצץ פליגי דהא לא עדיף ממוכר ומשאיל ונותן ממנה אלא מילתא דכ"ש אשמעינן דבלא קוצץ לא פליגי דאסור: **לגיסו.** של מי שנשתלח לו: **לבית הסמוך.** לחומת העיר שנשתלח שם: **והלא קצץ.** ואמאי אסרי כ"ש הא אינהו שרו לעיל: **והא אמרת ריבא אין משלחין.** אע"כ קצץ: **דואר.** שלטון העיר ולו רגילין לשלוח איגרות: **שביתא במתא.** משלחין בלא קוצץ בכדי שיגיע השליח למר לבית הדואר ולמר לבית הסמוך לחומה וריבא דאין משלחין בלא קוצץ כלל אלא קביע במתא ואם לא ימצאנו יהא צריך לילך אחריו בשבת: **מפליגין.** מפרישין מן היבשה ליס וחזו לשון [הפלגת] ספינה על שם שמפליג עצמו מן הייבוש. ומרבינו יעקב שמעתי בעירובין שאמצעיתו של יס נקרא פילגוס ואף בלשון לעז פילנ"א: **ופוסק.** עם הנכרי ע"מ לשבות ואין צריך לשבות: **ומנו לגידן.** אין אלא מהלך יום ובע"ש היה שם יום השוק כדאמרינן בפסחים במקום שנהגו (דף נ.): **ומדבריהם למדנו כו'.** ונפקא מינה לשכר הכופס: **לקנרא.** כופס: **כמה כעים עלויה.** בשכר כיבוס: **כבר קדמוך רבנן.** שלמדונו שהלבנים קשים לכבסן יותר מן הלבושים: **לימשחיה.** ימדדנו בנמיתתו וכחזיקתו: **דכווני.** כרותמין: **דאתי ממילא.** כגון משקין הללו שנשתנים מאליהם ובלבד שיתחיל מבעוד יום: **כוסר.** ענבים בתחילתן כשהן דקים מוציא מהן משקין לטבל בו בשר לפי שהוא חזק וקרוב להתמיך: **מלילות.** שבולין שלא נשלו כל צרכן מרסקן וטוענן באבנים ומשקה זב מהן ומטבל בו: **יגמור.** מאחר שרסקן ולבנם בכובד יניחם בכלים וילאו מעצמן ומותר לכתחילה: לא

כותח הבבלי וכל מיני כותח אסור למכור ל' יום קודם הפסח: ת"ר [א]נותנין מזונות לפני הכלב בחצר נטלו ויצא אין נזקקין לו [ב]כיוצא בו נותנין מזונות *לפני הנכרי בחצר נטלו ויצא אין נזקקין לו הא תו למה לי היינו הך מהו דתימא האי רמי עליה והאי לא רמי עליה קמ"ל: ת"ר [ג]לא ישכיר אדם כליו לנכרי בע"ש בד' ובה' מותר כיוצא בו אין משלחין איגרות ביד נכרי בע"ש בד' ובה' מותר אמרו עליו על ר' יוסי הכהן ואמרי לה על ר' יוסי החסיד שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם ת"ר [ד]אין משלחין איגרת ביד נכרי ע"ש אא"כ קוצץ לו דמים ב"ש אומרים כדי שיגיע לביתו וב"ה אומרים כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה והלא קצץ אמר רב ששת ה"ק ואם לא קצץ בית שמאי אומרים עד שיגיע לביתו ובית הלל אומרים [ה]עד שיגיע לבית הסמוך לחומה [א] והאמרת רישא אין משלחין לא קשיא [ה]הא דקביע בי דואר במתא והא דלא קביע בי דואר במתא: ת"ר [ו]אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת במה דברים אמורים לדבר הרשות אבל לדבר מצוה שפיר דמי ופוסק עמו על מנת לשבות ואינו שובת דברי רבי רשב"ג אומר אינו צריך ומצור לצידן אפילו בע"ש מותר: ת"ר [ז]אין צרין על עיירות של נברים פחות מג' ימים קודם לשבת ואם התחילו אין מפסיקין וכן היה שמאי אומר [ח]עד רדתה אפי' בשבת: אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו וכו': תניא [ט]א"ר צדוק כך היה מנהגו של בית רבן גמליאל שהיו נותנין כלי לבן לכובס ג' ימים קודם לשבת וצבועים אפילו בע"ש ומדבריהם למדנו שהלבנים קשים לכבסן יותר מן הצבועין אביי הוה יהיב ליה ההוא מנא דצביעא לקצרא אמר ליה כמה בעית עילויה א"ל כדחיורא אמר ליה [י]כבר קדמוך רבנן אמר אביי האי מאן דיהיב מנא לקצרא במשהא ניתיב ליה ובמשהא נשקול מיניה דאי טפי אפסדיה דמתחיה ואי בציר אפסדיה דכווציה: ושוין אלו ואלו שטוענין כו': מאי שנא כולהו דגזרו בהו ב"ש ומ"ש קורות בית הבד ועיגולי הגת דלא גזרו הנך דאי עביד להו בשבת מיחייב חטאת גזרו בהו ב"ש ע"ש עם חשכה קורות בית הבד ועיגולי הגת דאי עביד להו בשבת לא מיחייב חטאת לא גזרו מאן תנא דכל מידי דאתי ממילא שפיר דמי אמר רבי יוסי [יא](בר) חנינא רבי ישמעאל היא דתנן [יב]השום והבוסר והמלילות שרסקן מבעוד יום רבי ישמעאל אומר [יג]יגמור משתחשך ורבי עקיבא אומר לא

נותנין מזונות [לנכרי בחצר]. בשבת אפילו לב"ש דרגיל לאוכלו מיד ודוקא מזונות אבל שאר חפצים אסורים אפילו לב"ה דלא שרי ב"ה אלא בע"ש אבל בשבת לא וא"ת וממאי נותנין מזונות לנכרי בשבת הא כיון דאין מזונותיהן עליו דכאמרינן הכא ובפ"ב דביצה (דף כא.): דמוליא אני את הנכרי שאין מזונותיהן עליו ליתסר כדאמרינן בפרק בתרא (דף קנה.): דאסור לטוחה בשבת לתת מזונות לפני מיה משום דאין מזונותי' עליו ה"ל ה"ל למיסר בנכרי ויש לומר כיון דמפרנסים עניי נכרים עם עניי ישראל [יד]משום דרכי שלום חשיב קלת מזונותיו עליו לענין איסור טוחה שבות דרבנן אבל לענין עשיית מלאכה בי"ט דהוי איסור דאורייתא לא חשיב מזונותיו עליו:

כתוב בת"ו שפ"א אלה נכרי ושלא ליהודי א' כי"ע שיאלה לו מיינו ואם לא ישלח לו יומות והנכרי היה מוחזק בעיר והתיר לשלוח לו ע"י נכרי משום דדרכי שלום ושלח אל הכינו שמתה והתיר לו אבל לא ע"י ישראל ולה"ר ילתק נראה דהוא הדין בשבת אם היה הענין כך שהיה דבר ששייך דרכי שלום כגון שהיה הנכרי אלוף נראה שמותר לשלוח לו על ידי נכרי לדידן דליתא לן השתא רשות הרבים דאורייתא [תוס' ישנים]:

לא ישכיר. אין לפרש משום שביתת כלים וכב"ש דא"כ אפי' בדביעי ובחמיסי נמי אלא כב"ה היא דליתא להו שביתת כלים אי בחלוק וטליתא וכיוצא בהן אחייבי דלא שביתת כלים ואסור לפי שנראה כמוטל שכר שבת אף על פי שמשכירו יחד חדש או שבוע דאם משכירו ליום אפילו בדביעי ובחמיסי אסור כדמשמע בסוף הזהב (ב"מ דף נח.) גבי שוכר פועלים לשמור פרה או תינוק ודוקא לשוכרו דמיחזי כמוטל שכר שבת אבל שאלה שריא:

אלא אם כן קוצץ לו דמים. מתני' נמי דעתיקים כלים לכוכם ועורות לעבדן אחייבי נמי בקוצץ והא דפריך והלא קצץ לב"ה פריך:

אין מפליגין בספינה. אפילו תוך התחום אסור משום שבת כדמוכח בפ' תולין (לקמן קלט: ושם) גבי הסוא לורכא מדרבנן דאמר למיגס בעיגא ואזיל לאידך גיסא ושמר פירי משמע דתוך התחום היה ואפ"ה אלא הערמה אסור[טו]:

השום והבוסר והמלילות. למאי דקאמר בריש חבית (לקמן קמג.): מודים חכמים לר' יהודה בשאר פירות ומייתי מדתניא סוחטין בפגעין [טז] ועוחרדין אבל לא ברמונים ל"ל דשום ובוסר יותר עשוין למשקין מפגעין ועוחרדין ומיהו התם מסיק דתרדין אע"ג דלאו כני סחיטה מינהו הוא ואחשביתהו ה"ל משקין ולפ"ז הא דקתני סוחטין בפגעים לאו סחיטה גמורה קאמר אלא מיתוק בעלמא: **רבי** ישמעאל אומר יגמור. פי' אינו צריך לסלק הטעינה סמוך לחשכה אלא מניחן כל השבת קשה לר"י היכי מוכח דסבר ר' ישמעאל כל דאתי ממילא אפי' עביד בשבת ליכא חיוב חטאת דילמא ר' ישמעאל סבר כב"ה דשרו אפי' בהנך דלא אתי ממילא והא דנקט ריסקן משום רכותא דר"ע ועוד תימה דר"ע דאמר [יז]לא יגמור לא כב"ש ולא כב"ה ונראה לר"י דיגמור היינו דיגמור ויאכל בשבת ולא דמי למשקין שזבו שאסורין דגזרינן שמא יסחוט דהכא אפילו יסחוט ליכא איסור דאורייתא משום דאתי ממילא והשתא מייתי שפיר דקסבר ר' ישמעאל כל דאתי ממילא ש"ד אפי' לב"ש כיון דאי עביד ליה בשבת לא מיחייב ור"ע דאמר לא יגמור לא שריך לסלק הקורה דסבר כב"ה אלא שלא יגמור כדי לאכול משקדש היום דאסורין אפי' לב"ה כשאר משקין שזבו דאסורין דהך סחיטה נמי דאורייתא אע"ג דאתי ממילא ועי"ל דיגמור בידים משתחשך דלא דמי למתני' דלא שרו ב"ה אלא טעינת קורה אבל בידים לא דהכא כשאין מחוסרין דיכה דאמר בסמוך והשתא מייתי שפיר דכיון דשרי ר' ישמעאל לסחוט בידים ולא גזר אטו מחוסרי דיכה א"כ במחוסרי דיכה נמי סבר דלא מיחייב ובתר הכי קאמר דלרבי ישמעאל במחוסרי דיכה מיחייב ואפ"ה כשאין מחוסרין שרי בידים ולא גזר אטו מחוסרין אבל כר"ע לא אתיא כיון דאסר כשאין מחוסרין דיכה אטו מחוסרין דיכה מכלל דמחוסרין דיכה מיחייב וא"כ אסור עם חשכה לב"ש:

שמן

מסורת הש"ס

[ז] [תוספתא עירובין פ"ג].
[ח] [תוספתא פ"ח].
[ט] [תוספתא פ"ח].
[י] [כ"ב קמ. תילין דף.]. [יא] [נ"ל כרבין]. [יב] עדיות פ"ב מ"ו.
[יג] [ספרים מכ.]. [יד] [עיין סת.]. [טו] [ע"ש תוס' עירובין מג. ד"ה הלכה]. [יז] לא יגמור כב"ש ולא כב"ה כל"ל מהרש"א.

תורה אור השלם

[א] רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרתת וכנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד רדתה:
דברים כ כ

הגהות הב"ח

(א) תוב' ד"ה בשום וכו' כפגעים ופרישים ושוחרדין:

גליון הש"ם

גמ' לשני הנכרי בחצר. עי' לעיל דף ג ע"א תוס' ד"ה בנת דרשה:

מוסף רש"י

כותח הבבלי. נותנין בו פירורי לחם ופסור משום חמץ (מפחים כא.). שלשים יום. דב"ל בב"ש חד מינו נאכל מהר, שאין לוחלין לאחר אלא מעכלין בו, והני שלשים יום משעה שחל עליו מוכח בעור מבשלין בהלכות הפסח (עמ'. עד רדתה. לשון רדה, שהיא כפופה לך (דברים כ כו.). לא מחייב חטאת. לאחר דש"י לעיל יח ב.

תוס' ישנים

[א] מיהה דילמא דיסא ה"ק אין מבלחין בשאינו יכול להגיע אלא מ"ב קלן וחייבי מלאכות אם יכול להגיע בשבת קלן אם יכול להגיע בשני ים בפרים דנרכי יחמתא דאין מבלחין וחייבי מייתא דלעיל דסיוקא בו יקן הגיה ה"ר יהודה בפסקו:

עין משפט נר מצוה

קמח א ב מי' פ"י מהל' שבת הלכה כח מגג לאחין סה טור שו"ע תרי"ח סימן שכה סעיף ח:
קמט ג ד ה מי' שם הלכה כ מגג שם טוש"ע תרי"ח סימן רמז סעיף ח:
קמט ו מי' פ"ב מהל' שבת הלכה יג ופ"ל מהל' עכו"ם שם לאחין שם טוש"ע תרי"ח סימן רמז סעיף ח:
קמט ז מי' פ"ב מהל' שבת הלכה יג ופ"ל מהל' עכו"ם הלכה יא מגג עשין לו מגג לאחין שם טוש"ע תרי"ח סימן רמז סעיף ח:
קמט ח מי' שב"ם מהל' שבת הלכה מז טור ושו"ע תרי"ח סימן רנב סעיף ה ושימן שכ סעיף כ:

לעזי רש"י

פילג"א [פיליג"א]. לב יס.

רבינו חננאל

נתינת מזונות לפני נורי בחצר או לפני כלב מותר, ואם נטל וינא אין נזקקין לו. ת"ר לא ישכיר אדם כליו לגוי בע"ש כו'. ת"ר אין משלחין אגרת ביד גוי בע"ש כו'. אוקימנא כדבריי בית הלל אי לא קביעא דואר במתא, פי' איש ידוע שכל כתב אליו יובל, והוא המשכיר ומשלח כל אגרת למי שנשתלחה לו, אין משלחין אא"כ קצץ שכר לשליח, או אם יכול השליח להגיע במקום שהוא שרוי בבן [בן] מי שהאגרת שלוחה אליו מבעוד יום ואפילו בבית הסמוך לחומה, ואי קבוע דואר במתא כענין שפירשנו למעלה אע"פ שלא קצץ שרי, דהא אגרת לבי דואר שדורה ובי דואר הוא במתא בהדיה. ואם קצץ שכר המשלח לשליח, בין יש בי דואר, כין אין שם בי דואר בין מגיע אצל מי שנשלחה לו כין אין מגיע מותר. אמרו על יוסף הכהן החסיד שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם. הא דתנן נתינת כלי לבן לכובס נכרי, פשוטה היא. הא דתנו רבנן אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת, יש מי שאומרים בזמן שנושבת ואין במים ר' טפחים, ומשום גזירת תחומין נגעי בה, אבל למעלה מי' טפחים לא גזרו, ומשום הכי נהגו להפליג בים הגדול. ת"ר אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת בד"א לדבר הרשות אבל לדבר מצוה מותר, ופוסק עמו לשבות ואינו שובת דברי רבי, רשב"ג אומר אינו צריך לפסוק. והלכתא כרשב"ג דכי קייל הילכתא כר' מחבירו, ולא מאביו, וכבר פירשנוהו למעלה בספינה נושבת שאין במים ר' טפחים ומשום תחומין גזרו אבל למעלה מי' טפחים לא גזרו. ושוין ב"ש וב"ה שטוענין בקורת בית הבד כו'. ודייקינן מפתניתין דכל מידי דאי עביד בשבת הוא מעשה חייב עליו חטאה, כגון שרייית דיו ותתינת אונין של פשתן וכיוצא בהן בהני פליגי ב"ש, אבל הכא דאי עביד לעצמו לא מחייב חטאת אפילו ב"ש מתירין, וזהו שאמרו כל מידי דאתי ממילא שפיר דמי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com